
Fiber i bostadsområdet Betan-Vitkålen

Bakgrund

Boende i bostadsområdet Betan-Vitkålen har idag, enligt anläggningsbeslut, okodade TV-signaler genom den av samfälligheten tillhandahållna tjänsten. ComHem är leverantör av tjänsten och erbjuder parallellt med samfällighetens okodade TV-utbud ett utökat TV-utbud tillsammans med bredband. Det utökade TV-utbudet och/eller bredbandet avtalas enskilt och separat med ComHem.

Tekniken för analog och digital TV samt bredband är baserat på ett koaxialnät. Ny teknik som fiberoptiska nät ersätter gammal teknik och sannolikt behöver samfälligheten och de boende i bostadsområdet planera för en övergång till annan teknik.

På årsmötet 2016-04-21 beslutades att en ”fibergrupp” skulle tillsättas för att ”utreda vilka möjligheter som finns att dra in fibernät och undersöka om fibernät kan ingå inom ramen för anläggningsbeslutet”. Rapporten är slutresultatet av fibergruppens åtagande.

Utgångspunkt

Ett fibernät i bostadsområdet Betan-Vitkålen är i första hand inte en teknisk fråga utan en fråga om den tekniska infrastrukturen som förmedlar TV och bredband kan och ska tillhandahållas genom samfälligheten eller om de boende i området ska välja teknik och ansluta sig individuellt. Men det är också intressant att göra en kartläggning av vilka leverantörer som kan erbjuda TV och bredband och till vilka priser. Arbetet har skiljt på frågorna och redovisar dem separat.

Vidare har arbetet granskat hur andra samfälligheter gjort i de förändringsarbeten där äldre teknik som koaxialnät ersätts med nyare som fiberoptiska nät. En djupare studie har gjorts av hur samfälligheten Säves väg¹ genomfört sitt förändringsarbete.

Det juridiska perspektivet

Det anläggningsbeslut som ligger till grund för samfällighetens skyldigheter definierar ”centralantennanläggning” som en ingående del i de tjänster som samfälligheten ska uppfylla i förhållande till samfällighetens medlemmar. I praktiken betyder det att samfälligheten ska tillhandahålla TV-kanaler enligt en vidareändningsplikt² av SVT1, SVT2, SVT24 och Barnkanalen/Kunskapskanalen.

Enligt lagen om förvaltning av samfälligheter får inte samfälligheten Betan-Vitkålen tillhandahålla bredband med nuvarande anläggningsavtal. Föreningen Villaägarna har publicerat en tolkning av

¹ Bilaga 1: Studiebesök Säves väg

² https://sv.wikipedia.org/wiki/Must_carry

prejudicerande domar tillsammans med referenser till domarna.³ I praktiken innebär det att med nuvarande anläggningsavtal är det enbart TV som kan inkluderas i samfällighetens åtagande.

Boende i samfälligheten har då att ta ställning till:

- Behålla nuvarande anläggningsavtal och låta samfälligheten leverera TV-kanaler enligt vidareändningsplikten och låta boende i området hantera utökat TV-utbud och bredband enskilt.
- Ta ett nytt anläggningsbeslut som exkluderar ”centralantennanläggning” från samfällighetens åtagande och boende i området får sedan ansluta sig till infrastruktur och tjänster individuellt.

Någon juridisk möjlighet att ta ett nytt anläggningsbeslut som inkluderar bredband och utökat TV-utbud har inte identifierats.

Entreprenörer och implementation

Kostnader

“Fibergruppen” har i sitt utredningsarbete gjort en mindre marknadsundersökning av vilka leverantörer som kan leverera öppna fiberoptiska nät i bostadsområdet Betan-Vitkålen. Dvs. nät där olika tjänsteoperatörer sedan på lika villkor kan konkurrera om leverans av tjänster – TV, bredband och telefoni – till de anslutna hushållen. Syftet med marknadsundersökningen har varit att utreda kostnadsramarna för ett införande av ett öppet fiberoptiskt nät. “Fibergruppen” utesluter därför inte att det finns leverantörer som inte identifierats men bedömer att de med stor sannolikhet faller innanför de kostnadsramar som givits av de identifierade leverantörerna.

De leverantörer som “fibergruppen” i huvudsak har identifierat och varit i kontakt med är Telia och IP-Only. De anslutningsavgifter som Telia förmedlat är:

- 17900 SEK vid anslutning av 100% av hushållen
- 19900 SEK vid anslutning av 80% av hushållen
- 21900 SEK vid anslutning av 60% av hushållen

Motsvarande siffror från IP-Only är:

- 12900 SEK vid anslutning av 100% av hushållen i en gemensam upphandling
- 21900 SEK vid vid enskild anslutning av hushållen

³ <http://www.markochmiljooverdomstolen.se/Domstolar/markochmiljooverdomstolen/F%206837-12.pdf>

Implementation

“Fibergruppen” har tillsammans med en entreprenör som arbetar med att anlägga fiberoptiska nät gjort en besiktning av området för Betan-Vitkålen i syfte att bedöma bästa sätt att anlägga fiberoptiskt nät i området.

Slutsatsen som besiktningen gav var att det inte är möjligt att anlägga ett fiberoptiskt nät med den typ av kabeldragning utanpå husen som dagens koaxiala nät har. Husens fasader är inte tillräckligt jämna och fiberoptiska kablar är betydligt mer känsliga än koaxialkablar gällande att följa byggnadernas vinklar. Enda alternativet är sålunda nedgrävda kablar.

Bedömningen entreprenören gjorde var att arbetet lättast görs genom att i huvudsak gräva och lägga kablar via våra gemensamma grönområden. I några få undantag är det tvunget att grävas och anlägga kabel där det är gångväg.

Reflektioner och slutsats

Beslut om centralantennanläggning togs i början av 70-talet genom anläggningsbeslutet. Då fanns endast ett litet och fast utbud av TV enbart förmedlat via analoga marksändningar. Vinsten med en centralantennanläggning var då att slippa montera och underhålla individuella TV-antennor för respektive hushåll. Idag är inte bara utbudet väldigt mycket större, det finns även flera tekniker som förmedlar utbudet. Idag har vi marksänd digital TV, satellitsänd digital TV, TV och bredband via kabel (koaxiala- och fiberoptiska nät) men också andra trådlösa tekniker som 3/4/5G. En gemensam infrastruktur är inte längre lika självklar som det var i början av 1970-talet.

I det utredningsarbete som “fibergruppen” gjort har det inte framkommit några möjligheter att inkludera bredband som en gemensam tjänst inom ramen för en samfällighet kopplad till fastigheter. Gemensamt bredband måste i så fall hanteras genom en separat bredbandsförening. I exemplet *Säves väg* har respektive fastighet upplåtit rätten att upphandla och implementera ett fiberoptiskt nät till samfälligheten. Utnyttjandet av fibernätet sker sedan genom enskilda avtal mellan fastighetsägare och tjänsteleverantör.

Oavsett om TV hanteras genom en separat bredbandsförening eller individuellt av varje fastighet är utgångspunkten att “centralantennanläggning” exkluderas ur anläggningsavtalet. Genom det upphör samfällighetens skyldighet till vidaresändningsplikten.

Vägen mot en ny infrastruktur måste väljas av de boende i området Betan-Vitkålen. Men en ny infrastruktur går via ett förändrat anläggningsavtal. “Fibergruppen” rekommenderar därför samfälligheten att i ett första steg uppdra åt styrelsen att arbeta fram ett anläggningsavtal utan “centralantennanläggning”. Parallellt kan ett nytt gemensamt initiativ arbeta med att utreda intresset för att gemensamt upphandla och implementera ett fiberoptiskt nät och eventuella gemensamma tjänster.